

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Ligeti Mária

Cím:

Igy harcol Budapest a por ellen

Forrás:

A Mai Nap

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

614.76

Hely

Idő

"1942"

Személy

Igy harcol Budapest a por ellen

Vitéz Becske Kálmán székesfővárosi tanácsnok ismerteti a porelleses küzdelem szempontjait és eredményeit

A nagyvárosi ember minden nyáron visszatérő problémája és sok-sok bosszúságának okozója az ablakokon, ajtókon beáradó por és piszok. Hiába vágyik a friss levegő után, nem meri ablakát nyitva hagyni, ha nem megfelelő a nagyvárosi utcák portalanítása.

Éppen a napokban érte nagy öröm a Margithid pesti hídfőjénél lakó embereket: a sokat szidott fekete szénporos felület helyett, új vörös salak borítja a Duna melletti terület parkirozott részét. Így legalább újra hozzájuthattak az emberek az eddig a fekete szénportól való félelemben nélkülözött friss levegőhöz.

De nemcsak a közterek homokja az, ami a városi lakosság életét megkeseríti, hanem a sok villamos, autóbusz, taxi, vagy lovaskocsi által felkavart utcákról felszálló por és piszok. Hiszen emiatt a városok egyes részein szinte lehetetlen, vagy csak csökkent forgalmi időszakban ajánlatos a szobák szellőztetése.

Hogy keletkezik a por

Miután itt igen közérdekű kérdésként van szó, felkerestük ebben a kérdésben a legilletékesebb tényezőket, a kitérő szakértőt: vitéz Becske Kálmán székesfővárosi tanácsnokot, hogy ismertesse *A Mai Nap* olvasóival a székesfővárosi utcáinak portalanítási kérdését.

Az utaknak portól való mentesítése elsősorban közegészségügyi szempontból fontos — válaszolja érdeklődésünkre a tanár. — Közismert tény ugyanis, hogy a por a fertőző betegségek legfőbb hordozója. A porszemekre ráakadó szenny és baktériumok az ember egészségét állandóan veszélyeztetik. Szükséges a portalanítás a közlekedés biztonsága érdekében is. A forgalmeszközök által felkavart por hosszabb időn át felhőként lebeg az uttest felett és zavarja a látási viszonyokat. A poros ut ellen tiltakozik az ember esztétikai érzéke is. A jóízű méltán ki-

fogásolja a ruházatot, arcot, kezét, a fákat, növényeket, mindent beborító utcaport.

— Honnan jön az utcákon látható por? — vetjük fel a kérdést.

— Az utburkolaton lévő por eredete kétféle lehet. Először kerülhet a környezet burkolatlan területről, ahonnan a szél vagy a közlekedő-eszközök által előidézett légáramlatok segítségével jut az utburkolatra. Másodszor képződhet magán a burkolaton is — hangzik a válasz. — A burkolat anyaga kisebb-nagyobb mértékben kopik, elporlódik, a hézagokat kitöltő por és homok a forgalom, különösen az autók gumibroncsának szívó-hatására az ut felszínére kerül.

— Hogyan védekezhetik a városi ember az annyira kellemetlen, olyan sok bosszúságot okozó por és piszok ellen?

— Az utcák porossága elleni védekezésnek legbiztosabb módja a por képződésének megakadályozása. Ma-

gának a burkolatnak kell olyannak lenni, hogy abból por ne fejlődhesék. Ilyenek a hézagmentes aszfalt, kátrányos és betonburkolatok. A kőburkolatoknál a hézagoknak bitumenes vagy kátrányos anyaggal való kiöntésével a porképződés lehetsége szintén megszűnik.

Igy védekezünk...

— Mik az utca portalanításának a módjai? — érdeklődünk.

— Az utcák portalanításának többféle módja van — mondja Becske Kálmán tanácsnok. — A belterületeken az aszfaltutakat éjjelként vízes seprőgépekkel lemossák. Egyéb napi teendő a szemétnak időközönként való felszedése s napközben a szegély melletti folyókában összegyűlelt por kezelésével való öntözése. A város külsőbb területén az összes kocsit burkolatot naponként többször, loval vontatott vagy motoros locsolókocsikkal öntözik. A nyári száraz időjárásban a makadám-utaknak vízzel való portalanítása azonban nem gazdaságos. A víz gyorsan elpárolog és ha mindannyiszor kellene öntözni, mint amennyiszer arra szükség volna, az vízben is, munkában is rendkívül nagy költséggel járna. Sok makadám utvonalon vízvezeték még egyáltalán nincs is s a víznek idevaló

fuvarozása nem volna észszerű. Ezek miatt már az 1914-es világháború előtti időben foglalkoztak az utak portalanításának gazdaságosabbá tételével. Erre a célra a székesfővárosban legjobban bevált az ásványi eredetű olajnak bizonyos fizikai és kémiai feltételeket kielégítő terméke.

— Az ásványolajjal, vagy a vízzel való öntözés a megfelelőbb?

— Az ásványolajtermékkel időszakonként végzett egyszeri portalanítás hatása, szemben a vízzel való öntözéssel, már hosszabb időre szól. Kivételes esetektől eltekintve (kedvezőtlen, esős időjárás, új makadám, megnövekedett forgalom) az egyszeri olajozás egy teljes nyári időszakra elegendő. Ritkán kell csak egyes utvonalakot leolajozni. Hosszú időn át az olaj nemcsak az utvonalon talált port köti le, hanem a később ráhordott vagy ráhulló port is.

Háború és por

— A politikai helyzet kihat az utcák portalanításának kérdésére?

— A mostani háború az utak portalanítása terén is érezteti hatását. Elsősorban mündjárt a háború elején minimumra csökkent az aszfalt-utak létesítése. A szükséges bitument ugyanis akkor még teljes egészében külföldről, főként tengeren túlról kellett volna beszerezni, ami a háborús viszonyok követke-

tében lehetetlen volt. A kövezetek hézagainak kitöltéséhez ugyancsak bitumenes anyagra lett volna szükség s mivel ehhez is hiányzott a szükséges anyag, a köburkolatok is kezdtek porosak lenni. A helyzet azonban kedvezően megváltozott Erdély visszatérésevel. A Bihar megyei dernataarosi bitumen bánya megfelelő átszervezés után most már elegendő mennyiségű bitument szolgáltat. Ebből a szempontból tehát kifogástalan állapotot lehetne teremteni, de egyéb nehézségek is egymás után jelentkeztek.

— Hogyan segítenek az olajhiányon? — kérdezzük.

— Az olajjal való kényszerű takarékoskodás következtében az 1940. évben az addig olajozott, mintegy 500.000 négyzetméter makadám portalanításáról másként kellett gondoskodni — feleli a tanácsnok. A főváros ekkor tért át a vízzel való öntözés mellett a csak kátrányral való portalanításra. Az 1940. évben 500.000 négyzetméter, 1941. évben 450.000 négyzetméter, a folyó évben körülbelül 140.000 négyzetméter volt, illetve lesz a porkátránnyal kezelt makadám terület. A porkátrányozás állandó csökkenésének oka az, hogy a kátrány sok esetben mint póttanyag kerül feldolgozásra olyan ipari termékeknél, melyeknél régebben más anyagokat alkalmaztak, azonkívül más, fontosabb alkalmazási területen a megnö-

veledett szükségleteket kell kielégíteni.

A kertészet is harcol...

— Vannak még más módok az utak portalanítására? — érdeklődünk.

— Meg kell még említeni a székesfőváros kertészetének a porképződés csökkenése érdekében kifejtett működését. A rendezett utak olyan részén, ahol a forgalom nem teszi szükségessé a burkolást (járda- és forgalmi szigetek stb.) a földes területet a kertészet fokozatosan *gyepezőnyeggel látja el*. Évről-évre mind több zöldterületet lehet látni a főváros utain. Gyakorlati hasznán felül esztétikai hatása is igen nagy a szürke uttestből kiemelkedő élénk zöld színnek.

Az elmondottak röviden rávilágítanak arra, hogy a főváros milyen módon igyekszik az utakon a porképződést megakadályozni, vagy mivel ez teljes mértékben nem lehetséges, hogyan gondoskodik annak lekötéséről, de magyarázatot adtak arra is, hogy a mai háborus időkben milyen korlátozott lehetőségekkel kell számolni. — fejezi be az interjút vitéz *Becke Kálmán* tanácsnok.

Igy fest tehát az utcák portalanításának kérdése 1942, júliusában.

Ligeti Mária.